

PHOTOKINA '78

Ing. A. Bratu A. FIAP
Ing. S. Comănescu Hon. EFIAP
Dr. M. Sanft

„Photokina”, orice fotograf o știe, este târgul mondial al fotografiei, cinematografiei și mijloacelor audio-vizuale, care, la fiecare doi ani permite să se aprecieze perfecționările și inovațiile introduse în acest domeniu. S-ar putea crede că doi ani este o frecvență prea mare pentru a putea judeca progresele făcute în fotografie (pentru că ne vom ocupa numai de fotografie – lăsând deoparte cinematografia). Trebuie să recunoaștem însă că, în ultimii ani, extraordinara dezvoltare a electronicii și a automatizării și introducerea lor în domeniul fotografiei justifică existența târgului de la Köln, dacă n-ar fi decît pentru a fixa etapele acestei dezvoltări impetuoașe.

În cele ce urmează, ne propunem să arătăm destul de succint, ce a fost anul acesta „Photokina” și ce a reprezentat ea pentru lumea fotografiei.

Ministrul federal al economiei, Dr. Otto Graf Lambsdorff, inaugurează în prezența a numeroase personalități din viața fotografică mondială, la 15 septembrie 1978, cea de a 15-a ediție a expoziției-tîrg „Photokina”, care ca întotdeauna a fost compusă din 2 secțiuni : culturală și comercială.

Partea culturală a fost prezentată în frumosul local „Kunsthalle” din Köln, iar partea comercială în 12 hale ale Societății Tîrgurilor din Köln, însumînd o suprafață de 100.000 m.p. Partea economică, în decurs de o săptămînă, cit a fost deschisă, a fost vizitată de 122.000¹ de persoane din 118 țări de pe tot globul, dintre care 39.000² au venit de peste hotare. În raport cu Photokina 1976, este o creștere cu 4%, numărul vizitatorilor din străinătate crescînd cu 5%. În prima săptămînă, partea culturală a fost vizitată de 40.000 de persoane, rămînînd deschisă pînă la 1 octombrie a.c. Suprafața de 100.000 m² a fost ocupată de 1018 firme din 27 de țări astfel :

● Belgia	13	Italia	69
● Canada	4	Japonia	86
● Cehoslovacia	2	Jugoslavia	2
● Danemarca	8	Lichtenstein	1
● Elveția	37	Marea Britanie	86
● Finlanda	2	Norvegia	1
● Franța	71	Olanda	23
● Germania Democrată	3	Polonia	1
● Germania Federală	423	Spania	7
● Hong Kong	6	S.U.A.	147
● India	6	Suedia	6
● Israel	2	Ungaria	1
		U.R.S.S.	1

După cum se remarcă 7 au fost țările cu cea mai mare și reprezentativă participare și anume : Germania Federală, Statele Unite ale Americii, Japonia, Marea

Britanie, Franța, Italia și Elveția, constituind totodată și grupul fruntaș al industriei foto-cinematografice din lume.

Pe categorii de produse, s-au prezentat :

– aparate fotografice	de	96	de	expozații
– accesorii pentru aparate	„	127	„	„
– aparate de filmat	„	78	„	„
– accesorii pentru aparate de filmat	„	63	„	„
– optică de tot felul	„	162	„	„
– surse de lumină artificială și accesorii	„	164	„	„
– dia proiectoare și accesorii	„	116	„	„
– aparate de proiecție film și accesorii	„	131	„	„
– materiale pentru tratarea filmelor și accesorii	„	103	„	„
– sonorizare	„	107	„	„
– echipamente audio-vizuale și accesorii	„	132	„	„
– materiale de laborator și accesorii	„	239	„	„
– reproduceri, fotocopii	„	51	„	„
– produse fotochimice, film de hirtie	„	52	„	„
– ateliere și laboratoare profesionale	„	41	„	„
– instalații pentru săli spectacole	„	25	„	„
– documentații profesionale foto-film	„	86	„	„
– accesorii diverse foto-film	„	230	„	„
– diverse	„	115	„	„

Evident că adunînd cifrele expozațiilor pe produse, se obține un număr mai mare decît cel menționat anterior, deoarece mulți expozații au prezentat mai multe categorii de produse.

Se poate deci spune că a 15-a Photokina a obținut un deosebit succes, prezentînd 97% din producția exportabilă a lumii în acest domeniu : fotografia.

Să nu uităm însă cu Photokina este și un târg și că deci partea comercială are o importanță considerabilă. Se pare că și din acest punct de vedere expozații au fost foarte mulțumiți. Tendința generală a fost menținerea prețurilor la nivelul actual, pentru a nu influența negativ vânzările de sfîrșit de an.

Cîteva tendințe s-au evidențiat în diferitele domenii prezentate :

Astfel, în domeniul construcției aparatelor fotografice se constată că tendința de miniaturizare s-a apropiat de limitele la care, din considerente de deservire sigură a aparatului, reducerea dimensiunilor elementelor de comandă nu mai este de dorit a fi continuată.

¹ Taxa de intrare a fost de 30 DM. pt. o zi și 60 DM. abonamentul pt. toată perioada.

² Dintre care numai 2 din România (după statistica Photokina).

Aparatele „de buzunar” (110) au atras mult atenția, ele căpătând din ce în ce mai multe din atributele aparatelor de mic format. In special, s-au remarcat aparatele cu motor incorporat, cele cu obiective multifocale sau cu fulgere electronice integrate. La aparatele ieftine se observă tendința de a se cumpăra în special aparate „de marcă”.

Firma japoneză „National” prezintă un model cu aparat de fotografiat cu un mic radio incorporat, recomandat pentru turism, avind deci dublă întrebuintare, iar firma AGFA, modelul AGFA 901E echipat cu transport automat cu motor electric de antrenare, care asigură o cadență de 1 imagine pe secundă.

O revenire au marcat aparatele de format mic (24 × 36) cu vizor, compacte și ușoare la mînuit, avind un înalt grad de automatizări.

Dintre aparatele compacte 135 cu succes la public se pot remarca Minox 35 EL, Rollei 35, Olympus XA, Vivitar 35 EM, Ricoh FF1.

Aparatele reflex monoobiectiv au continuat să suscite un interes susținut, fiind prezentate aparate semi – sau complet, automate, mult apreciate de amatorii avansați sau de profesioniști. De remarcat de asemenea tendința de multiplicare a aparatelor cu motor pentru armarea obturatoarelor și transportul filmului. Aparatele automatizate s-au impus, chiar dacă se realizează sisteme de comandă cu posibilități de decuplare a reglajului automat (Fujiica AZ-1, Canon A-1, Contax 137 și 139, Leica R 3 mot etc.), uneori menținindu-se chiar și obturatoarele mecanice.

Au fost bine apreciate și aparatele cu obținerea imediată a fotografiei (tip „Polaroid”), mai ales că au o mînuire simplă și sigură și cu atît mai mult, dacă posedau un fulger electronic sau cu combustie incorporat și un sistem de autofocalizare.

Polaroid 1000 sc produce zilnic în 40.000 de exemplare. În Franța 1/3 din vânzări o reprezintă aparatele pentru material cu obținere imediată a imaginii, în timp ce în S.U.A. aceste aparate dețin o pondere de 50% din vânzări.

O curiozitate: pentru prima dată în istoria construcției aparatelor foto, s-a realizat de către Arca-Swiss un aparat panoramic sub numele de „Roto-Panorama” și care realizează pe filme de 135 sau 120 (220) (sint două măriri de aparate) fotografii panoramice de 360° sau mai mult. Aparatul în versiune de 35 mm est echipat cu obiectiv Rodagon 1:4 – 35 mm cu diafragma pînă la 1:16 și timpi de expunere 1/30; 1/60; 1/125 și 1/250 sec. Aparatul fixat pe stativ se poate comanda de la distanță prin intermediul unui cablu flexibil; motorul aparatului montat în miner, ca și bateriile de alimentare, asigură funcționarea aparatului.

În sectorul diaproiectoarelor, au fost apreciate de amatori aparatele simple de mînuit și cu intensitate luminoasă mare. Foarte cerute au fost aparatele de proiecție fără pauză întunecată și acelea cu ecran incorporat.

Firma Alpa prezintă un model care permite proiectarea imaginilor fără pauză de întuneric, utilizind un încărcător unic în vrac de diapozitive.

Prioiectorul este echipat cu două obiective dispuse vertical, iar imaginile sint proiectate după reflexia pe o oglindă orientabilă care poate culisa vertical, astfel încît prin această mișcare se pot modifica dimensiunile imaginii proiectate. Un sistem de reglaj al convergenței obiectivelor permite proiectarea imaginilor pe aceeași suprafață, indiferent de distanța de proiecție. Diapozitivele sint încărcate în vrac în încărcătorul vertical cu o capacitate de 80 de rame de plastic sau 160 de rame din carton. Diapozitivele coboară prin cădere și sint orientate alternativ la dreapta și la stînga în culoarul de proiecție. Punerea la punct automată este asigurată de un sistem dublu Auto Focus. După proiectare, diapozitivele revin în încărcătorul unic, unde se reasează în ordinea inițială. După proiectarea ultimei imagini, încărcătorul este ridicat în poziția inițială, unde poate fi înlocuit cu un altul sau poate reincepe o nouă proiecție.

Zeiss Ikon a prezentat un model de telecomandă pentru avansul transportului magaziei de diapozitive compus dintr-un emițător în infraroșu alimentat de o baterie de 9 V și un receptor conectat la proiectorul de diapozitive. Bătaia emițătorului este de cîteva zeci de metri și permite lucrul și prin reflexie pe pereți sau pe un tavan de culoare deschisă. Acest accesoriu poate fi utilizat fără nici o modificare la toate aparatele de proiecție cu priză de comandă prin cablu realizată după normele DIN. Este un accesoriu util pentru cei care în timpul proiecției se deplasează de lingă proiector.

Filmele color de înaltă sensibilitate au marcat această Photokina. Filmul negativ color de 27 DIN care permite noi posibilități în condiții nefavorabile de iluminare, dar care era deja cunoscut, și mai ales filmul color reversibil de 27 DIN, noutate absolută, care permite în anumite condiții fotografierea pînă la 30 DIN sau chiar pînă la 33 DIN.

În sectorul fotografiei în culori s-a făcut remarcat un nou procedeu pentru obținerea rapidă a copiilor în culori.

O atenție deosebită a atras și dezvoltarea hirtiei în culori pentru obținerea directă a măririlor în culori. Executarea măririlor directe pe hirtie reversibilă devine din ce în ce mai simplă. Din această cauză interesul care a fost arătat întregului domeniu al laboratorului individual – acasă, tendința susținută (în special pentru fotografia în culori) de prelucrare din ce în ce mai ușoară grație siguranței obținute cu ajutorul analizoarelor și expunerii automate. Au fost cerute în special aparate care permit „rezultate profesionale la prețuri de... amator”.

De asemenea, s-au prezentat și noi sortimente de hirtie alb-negru.

Hirtia cu strat de polietilenă „Ilfospeed Multigrade” cu emulsie cu contrast variabil, prin intermediul a 7 filtre din poliester apropiate, poate asigura redarea imaginilor cu factor de contrast între 0 și 4, dezvoltindu-se în 60 secunde într-un revelator special pentru această hirtie – Ilford prezintă de asemenea un sistem de comandă a contrastului cu ajutorul unui „cap” de aparat de mărit (Ilfospeed Multigrade 400) și un dispozitiv de comandă al capului (Ilfospeed 400 C). Acest sistem dă posibilitatea alegerii valorii contrastului prin simpla apăsare pe un buton. Variația iluminării aparatului de mărit este comandată prin claviatura dispozitivului de comandă, asigurind astfel gama completă a contrastului hirtiei Ilfospeed Multigrade.

Construcții de aparate pentru profesioniști și laboratoare mari au prezentat și ei instalații care simplifică procedeele și sint la prețuri mai reduse.

Dintre noile modele de aparate de mărit, s-au remarcat Leitz-Focomat V 35 Auto Focus pentru cei ce apreciază construcțiile trainice, Philips PCS 130 – multiformat (de la 110 la 6 × 7) pentru color și alb-negru, echipat în tehnică modulară și permițind, prin adaptări variate, utilizarea a numeroase accesorii și Philips PCS 150 echipat cu un sistem electronic de comandă pentru expunerile de materiale color care utilizează atît metoda additivă, cît și filtrarea în fiecare din cele 3 culori primare, pupitrul de comandă permițind comenzi care asigură expuneri constante, indiferent de componența spectrală a luminii.

Firma „Nikon” prezintă un obiectiv zoom pentru aparatul de mărit, acoperind distanțele focale între 58 și 80 mm, ceea ce permite utilizarea lui la formatele 24 × 36 mm și 6 × 6 cm. Deschiderea maximă a diafragmei este 1/5,6 – 1/8,4, iar cea minimă 1/22 – 1/32.

În familia obiectivelor pentru aparatul Minolta, apar două obiective cu oglindă deosebit de compacte, cel de 250 mm distanță focală are de lungime fizică de 58 mm, un diametru de 66,5 și cîntărește numai 245 g.

Piața fulgerelor electronice n-a fost influențată de apariția filmelor supersensibile. Emulsiile de înaltă sensibilitate și fulgerele electronice se completează reciproc, distanța de iluminare este mult mărită și iluminarea indirectă mult mai ușor de folosit. Astfel că au

fost mult căutate aparate compacte și modelele cu putere și reflectoare basculante.

În sectorul opticii au fost arătate obiective foarte „luminoase” și mai compacte. Obiectivele cu distanță focală variabilă și-au extins posibilitățile și au fost fabricate și pentru formate care pînă acum nu le foloseau (formatul 110, 6 × 6 cm).

Recordul îl prezintă obiectivul Sigma cu distanță focală reglabilă între 21 și 35 mm. Raportul limitelor de reglaj pentru distanța focală a crescut la 4 – obiectivul Soligor are valori reglabile între 35 și 140 mm.

S-a remarcat obiectivul cu performanțe record produs de Tamron – obiectiv catadioptric de 500 mm cu punere la punct pînă la distanța de 1,7 m, pentru un raport imagine-obiect 1 : 3, obiectiv avînd o lungime de numai 87 mm.

Firma „Sigma Corporation” – care a realizat pentru prima dată „teleconverterul” (multiplicator de distanță focală), care se așează între obiectiv și aparat, ca și altele, prezintă un nou teleconverter care, prin demontarea foarte simplă a părții optice, servește și ca inel pentru macrofotografiere. Este un dubleur de distanță focală compus din 6 lentile tratate antireflex.

Obiectivele interschimbabile cu filet M-42 devin tot mai rare și se impun cele cu sistem de baionetă K (Asahi, Chinon, Topcon, Ricoh, Bauer, Carena).

Accesoriiile au fost și ele pe planul întii : în special stativele de toate felurile și exponometrele, deși s-ar fi putut crede că generalizarea aparatelor fotografice cu expunere automată a restrîns folosirea lor. Au fost căutate în special exponometrele cu celula de siliciu.

Dat fiind interesul pentru tot felul de diaprioctoare, s-a remarcat și cererea de ecrane cu calități reflectoare ameliorate.

Fabricanții de fotochimicale au dezvoltat producția lor ținînd seamă de tendința generală pentru culoare și prelucrarea la domiciliu.

Un nou mijloc de expresie „Planivision” brevetat de Fabiani-Bret, este un procedeu de reproducere fotografică continuă, plecînd de la diapozitive clasice de format 24 × 36 mm, cu care se realizează un „tren de imagini” fără nici o întrerupere pe peliculă cu 35 mm. Filmul astfel realizat este proiectat pe orizontală pe un ecran și derularea lui (de cca. 2,5 mm/secundă) se redă ca o frescă mobilă schimbătoare în cursul unei povestiri, descrieri sau analize.

Aparatul de proiecție nu este decît un aparat obișnuit, la care se adaugă un derulator cu motor, care asigură defilarea benzii de 35 mm. O lungime de 1,50 m de peliculă este suficientă pentru 10 minute de proiecție.

În toate seriile, vizitatorii Photokinei au văzut pe cerul orașului Köln, traiectoria unei raze luminoase verde-albastră, în lungime de cca. 1700 m. între Parcul halelor părții comerciale și „Kusthalle” din centrul orașului, unde s-a găsit partea culturală. Un „laser” mîrt la un diametru de 30 mm, montat pe acoperișul Universității populare, este pus la punct astfel încît să fie reflectat de o gigantă oglindă prevăzută cu un ecran de protecție, instalată pe acoperișul turnului panoramic din parcul halelor. De acolo raza revine, pe aceeași traiectorie, pe locul de plecare (acoperișul Universității populare, unde este de fapt „Kunsthalle”). Această realizare a fotografului Horst Baremann are menirea, între altele, de a ilustra într-o manieră optică, legătura strînsă ce există între activitatea comercială a Photokinei și aspectul cultural al expozițiilor de la Kunsthalle.

În Partea culturală a Photokinei au avut loc multe manifestări artistice și științifice de un interes tot atît de mare și, în general, inedite. Expozițiile de fotografii sînt unele dintre cele mai importante și mai semnificative. Ele prezintă cele mai mari reușite din domeniul fotografiei și deci și aspecte variate ale întrebuirii fotografiei în diferite domenii de activitate.

În expoziția „Acum 50 de ani”, au fost de văzut viziunile creatoare și reportaje documentare de la 1923 pînă la 1933, imagini cu care se marchează începutul unei epoci foarte importante pentru fotografie, care se libe-

rează acum de regulile dogmatice, ca și de cele tehnice, ale condițiilor arhaice de realizare. Cărți precum „Es kommt der neue Photograph” (Noua fotografie își face apariția), autor Werner Gräff, „Moholy-Nagy und die neuen Photographie” (Moholy-Nagy și noua fotografie), autor Frantz Roh, ca și „Nouvelle vision” (Noua viziune), autor Moholy Nagy, s-au impus cu autoritate, așa cum se poate remarca și din lucrările expoziției. În paralel cu revoluția estetică în fotografie se dezvoltă neorealismul în fotografie, cu precădere la portrete. Tot la începutul acestei perioade ia naștere și fotojurnalismul, determinat și de progresele tehnicii fotografice (aparate portative, emulsii mai sensibile etc.) Apar nenumărate jurnale ilustrate, care valorifică imaginile evenimentelor de actualitate ale acestei epoci atît de bulversate. În egală măsură, fotografia experimentală începe, prin îndepărtare de realitate și tindere către abstract. Gustul acestor experimentări avangardiste influențează evoluția fotografiei însăși, contribuind la apariția fotomontajului, utilizat cu succes în publicitate.

Fotomontajele au fost de altfel una din temele importante ale primei expoziții internaționale „PRESA” din 1928 de la Köln.

Printre numeroasele pavilioane naționale, cel al U.R.S.S. s-a distins prin aplicațiile de avangardă ale fotografiei. Arhitecta și artista din această țară, El Lissitzky, a făcut pentru prima dată uz în mod pregnant de fotografie la montaje gigantice. Publicul a primit cu entuziasm aceste fotomontaje, constituind un nou partener al mijloacelor de informare în masă.

De asemenea, fotografiile „Jocurile olimpice” din Amsterdam, din 1928, a fost o altă parte a expozitelor acestei expoziții.

Sub titlul „Acum 30 de ani”, au fost arătate operele create de fotografi încă în activitate : Keld Helmar – Petersen (Copenhaga) și Ferenk Berko (Aspen – Colorado) de la începutul filmelor color pentru amatori, ca și primele „compoziții” în culori.

În același timp, au stat în mijlocul inieresului cele două grupe de expoziții „Fotografia lumii” și „Lumea fotografiei”. La prima grupă s-au prezentat expozițiile următoare :

- „Muncă și timp liber”, este concursul fotografic internațional organizat în cooperare cu Națiunile Unite, cu Biroul internațional al muncii, cu Federația Internațională pentru timpul liber și destindere, cu Federația Internațională de Artă Fotografică (FIAP) și cu Lufthansa, cu ocazia celei de a 30-a aniversări a „Declarației Internaționale a Drepturilor Omului”. Participanți din 51 de țări au trimis mai mult de 17.000 de lucrări, din care juriul a selecționat pentru expoziție 300 lucrări cu diferite aspecte ale muncii, ale petrecerii timpului liber etc. Au fost atribuite 47 de premii, constînd în voiaje cu avionul și altele. Fotografiile trimise, chiar cele neselectate, vor fi transmise fondului fotografic de la Geneva al Națiunilor Unite, așa cum s-a prevăzut de o condiție a participării, condiție de altfel neuzuală a competițiilor fotografice internaționale, fiindcă autorii rămîn astfel fără nici o confirmare a participării lor.

- La această ediție a „Photokina”, s-a prezentat expoziția Concursului „Lumea familiei”, destinat tinerilor sub 26 de ani din Republica Federală Germania. La concurs au fost primite cca. 6.700 de lucrări, din care juriul a selecționat pentru expoziție 191 de fotografii. Ministrul Muncii și Afacerilor Sociale din Republica Federală Germania, Dl. Farthmann, a acordat premiile în bani, în valoare de 6.000 DM. pentru recompensarea celor mai bune participări.

- *Dialagma 77* este expoziția, ca urmare a concursului cu același nume – a treia ediție – lansat de 107 ziare cotidiene din Republica Federală Germania și organizat de Federația Industriei Fotografice din Frankfurt. Din mai mult de 300.000 de lucrări primite, 150 au fost distinse cu diferite premii, ca urmare a unor jurizări selective pe etape (etapa finală 1.100 fotografii). Primul premiu, constînd dintr-un safari-foto în Africa Orientală a fost în valoare de 5.000 DM. (atribuit amatorului Horst Reichl).

● *Fotografia de presă „necunoscută”* este o altă expoziție, cuprinzând lucrări selecționate din cele laureate la concursurile organizate de World Press Photo dintre anii 1971–1977. La fiecare din aceste concursuri, s-a pus întrebarea de ce printre fotografiile primite sînt întotdeauna, în număr mare, cele care arată oroarea, și nu cele care sînt optimiste – pozitive. Răspunsul poate fi acela că cele din prima categorie se „vînd” mai bine ziarelor decît celelalte. Este deci o caracteristică specială a ziarelor și care nu prezintă realitatea în toată autenticitatea ei. Desigur că din această cauză fotografia umanistă are cel puțin același răsunet în mintea și sufletul cititorilor. Exponatele de la Photokina, din expoziția „Fotografia de presă necunoscută” își propun să corecteze această caracteristică. Pentru a promova, Photokina a oferit 3 premii excepționale în cadrul concursului mondial al fotografiilor de presă (World Press Photo), pentru fotografii de o deosebită valoare umanistă, într-o lume dominată de tensiuni și conflicte. Juriul Photokinei a ales, din cele 3.100 de fotografii trimise, trei, ale căror autori au primit premiile :

Premiul I a fost acordat fotografului de presă Andrew Hossie, de la Scottish Daily Record, pentru fotografia „Puțină înțelegere”. Premiul II a fost acordat lui Eddie Adams din New-York pentru „Barca fără zimbete”, iar al III-lea fotografului rus Valentin Sobolev (Photochronica Tass, Moscova) pentru fotografia „Copii din Angola”.

Cele 3 fotografii premiate arată o adîncă înțelegere pentru valoarea realităților pozitive între oameni și sînt în același timp excelente din punct de vedere fotografic.

Grupa „Lumea fotografiiei” a demonstrat, cu opere tipice, influența fotografiei în Franța, Marea Britanie, Italia, Japonia, S.U.A. și Republica Federală Germania. Temele fotografice mergeau de la zierele de mare tiraj pînă la revistele de lux, de la fotografia în culori tradițională pînă la interpretările avangardiste în culori, de la cursurile asupra televiziunii cu ajutorul fotografiei pînă la descoperirile făcute cu ajutorul fotografiei asupra globului nostru.

Un exponat care scăpa atenției vizitatorilor, dar deosebit de interesant, l-a constituit „Fotosculptura”, inventată de Paul Di Matteo în S.U.A. – Cu ajutorul fotografiei se creează o veritabilă dubură spațială a subiecților naturali ; a trebuit să se aștepte era ordinațiilor, pentru a se putea realiza o reproducere globală. Exploatînd subiectul cu 4 proiectoare de lumină și 8 camere în timp de 1,9 secunde, toate proeminențele ca și adînciturile reliefului acestuia, și apoi stocarea acestor informații permite, în faza a doua a realizării, cu ajutorul a 20 lame rotative, în funcție de elementele stocate, să se taie dintr-o masă informă pentru a se obține o sculptură identică – la o scară mai mică – cu realitatea.

● *Photoromans și Franco Pinna* este numele unei alte prezentări, în care, prin intermediul fotografiilor lui Franco Pinna, s-au conservat imagini fugitive și tablouri filmice ale marelui regizor italian Federico Fellini, ca și diferite alte fotoromane – o categorie specială a fotografiei, în care imagini în serie descriu un fapt de viață. Sînt lansate încă din 1945, de unele reviste ilustrate italiene. Aceste fotoromane sînt mult apreciate în Italia, în care la fiecare 3 persoane, una este interesată de ele, socotind după numărul tirajelor care ating 16.000.000 – Evident că realizarea lor antrenează un număr mare de persoane de diferite profesii, întocmai ca la realizarea unui film, iar „rolurile” principale sînt cele mai adesea încredințate unor actori foarte cunoscuți.

● Sub titlul de „Meditație și agresiune” este prezentată o expoziție japoneză realizată de 9 fotografi. Cuprinde pe de o parte „meditația” moștenită de la vechi maeștri, peisaje și flori, marea, micile ateliere și magazine încărcate cu mărfuri așezate în manieră mistică, avînd înaintea de toate reprezentarea precisă a obiectelor simbolice aparținînd vieții de toate zilele. De altă parte, este prezentată viața jocosă, explozivă din marile metropole japoneze, creînd în ansamblu un contrast original de subiecte.

● De cînd cu apariția tehnicilor moderne de imprimare, „Fotografia de modă” a constituit factorul decisiv de orientare și stimulare a gustului feminin al modei. Efectul vizual al imaginilor este asigurat numai de o remarcabilă competență profesională și o muncă deosebită, ceea ce se poate constata în expoziția cu titlul menționat de 6 fotografi din Anglia, Franța, S.U.A., Elveția, Australia și Italia. Expoziția a fost realizată în colaborare cu revista „Vogue Magazin”, avînd imagini mai așezate în color.

● Formidabilele fluvii nord-americane sînt în același timp și „Căile navigabile americane”, prezentate în remarcabile fotografii color, înmănușate într-o expoziție cu titlul menționat. Expoziția este realizată în colaborare cu cunoscuta revistă „National Geographic Magazine” din S.U.A. în maniera sa caracteristică.

● „Noi viziuni în culori” este titlul unei alte expoziții organizată în colaborare cu „Camera” din Elveția, fiind realizată de 16 fotografi americani, care prezintă culorile, acuzînd banalitatea unor accente cotidiene ale vieții. Sînt culori vii ce subliniază uneori un cadraj forțat, arătînd astfel tendința actuală a imaginilor cromatice.

● Sub titlul „BBC Open university” se prezintă o altă expoziție în care se arată cum fotografia poate ușura pe studenți să-și învețe temele ce le au. De asemenea, se arată cum fotografia intensifică procesul de învățămînt, stimulînd imaginația și educînd memoria, cum poate da o formă concretă conceptelor celor mai abstracte.

● „Omul explorează de sus, pămîntul” constituie titlul unei alte interesante expoziții, care cuprinde mari fotografii color și în alb-negru, ale pămîntului, realizate din sateliți ca și din avioane, utilizînd cele mai variate tehnici (infraroșu, lumina vizibilă descompusă în benzi spectrale, tratamente digitale etc.).

● În colaborare cu Photokina, Federația Internațională de Artă Fotografică (FIAP), forul suprem mondial al Asociațiilor Naționale Fotografice, a organizat a 2-a bienală FIAP de Diaporame. A fost desigur o manifestare de prestigiu, probabil cea mai interesantă prezentare a anului, deoarece nu au putut lua parte la ea decît autori care au fost de cel puțin două ori premiați la Concursuri Internaționale.

Este cazul de amintit că este singura prezență românească la Photokina, prin includerea, în urma selecției făcute de FIAP, în rîndul celor 44 de diaporame prezentate și a 2 diaporame românești, și anume „Călător din altă lume” – autori Pantea Ioan și Ghinea Sandu și „Timpul” – autori Julius Martin, Anica și Dorel Găină, laureați la „Diasonul” din acest an organizat la Timișoara.

● De asemenea, partea culturală a Photokinei a cuprins și un program de prezentare „non stop” de filme de tot felul, de la cele sonore de început, documentare, de amatori (în colaborare cu UNICA) și altele.

În același timp cu Photokina, s-au ținut și nenumărate congrese conferințe, întîlniri etc., printre care amintim :

– „Zilele Uniunii Inginerilor Germani” (VDI) și care s-au ocupat de o parte din multiplele întrebări ale fotografiei în tehnică, știință și cercetare. Conferința s-a ocupat de două din domeniile care au căpătat o mare însemnătate în ultimii ani.

În cadrul apărării mediului înconjurător, observarea mediului înconjurător se sprijină pe cercetările făcute în domeniul razelor ultraviolete și razelor vizibile pînă în domeniul spectrului microundelor. Observarea fotografică a mediului înconjurător însă folosește în special undele vizibile și infraroșii. Informațiile obținute servesc la planificarea construcțiilor (în orașe sau regiuni), la menținerea purității atmosferei și a apelor și la apărarea vegetației. Seria de publicații „Metode fotografice în cercetarea, dezvoltarea și controlul calității” arată folosirea lor în aceste domenii. În acest fel s-au dezvoltat noi tehnici de fotografiere și de valorificare a lor.

● În același timp, s-a desfășurat „Congresul internațional al fotografiilor”, organizat de „Europhot”, la care s-au discutat probleme profesionale (fotografia publici-

tară, fotografia portretului de rutină etc.), iar un comitet restrîns a studiat posibilitatea realizării, prin UNESCO, unui an internațional al Fotografiei (1980 sau 1982).

● Federația industriei fotografice germane a organizat un seminar asupra marketingului comun între comerciant și fabricant, sub emblema „șansă sau utopie”.

● Al 11-lea Congres al pedagogilor, care a avut loc, a sărbătorit a 25-a aniversare a Comitetului Federal German al Fotografiei școlare, prezentîndu-se numeroase interesante conferințe, printre care s-a relevat „Importanța limbajului vizual – un important domeniu al fotografiei școlare”. Discursul inaugural a fost rostit de Ministrul Culturii al Renaniei de Nord-Westfalia, Dl. Jürgen Girgensohn.

● Congresul „Practica audiovizuală 78 – Medias audiovizuală în economie și administrație, a fost organizat în cooperare cu Centrul de Comunicație audiovizuală (CAVCom) și Institutul German de gestiune industrială și comercială (DIB), avînd ca temă „dezvoltarea pieții video”.

● Un număr impresionant de conferințe de presă, organizate de importante firme participante la Photokina, au completat programul manifestărilor din perioada 15-21 sept. a.c.

Evident că urmărirea tuturor acestor manifestări atât ale părții comerciale, cit și ale celor culturale, în mod practic nu era posibil decît de o echipă de vizitatori specializați pe sectoare profesionale. Cu titlu informativ arătăm că munca de la o revistă din Franța „Photo-Argus” care este interesată numai de partea economică, echipa a fost formată din 9 persoane și care, deși au stat toată perioada (15-21 sept. a.c.) nu au putut cuprinde în totalitate această parte.

Documentațiile care se puteau obține, ca prospecte, informații de presă etc., apreciem că depășeau cu mult posibilitățile normale de transport de către vizitatori, așa că în lipsa lor și relatările noastre sînt lacunare în multe privințe, fapt pentru care cerem scuze.

Un catalog impresionant¹ în două volume, unul cultural (216 pag.) foarte frumos ilustrat și unul comercial (306 pagini) completează armonios posibilitățile de informare și documentare în acest domeniu de largă activitate omenească.

Am prezentat aspecte ale majorității manifestărilor fotografice pe care le-a oferit „Photokina 1978” și credem că cea mai bună definire a acestui „spectacol” mondial al fotografiei o găsim în prefața catalogului, așa cum scrie Dr. L. F. Gruber – directorul părții culturale ; cităm :

„Fotografia este un fenomen universal. Mărturie a timpurilor noastre, ea marchează de asemenea epoca noastră cu amprenta sa. Aspectele sale sînt servesc omului. Iată de ce, proiecțiile de filme și expozițiile de fotografii de la „Photokina” prezintă fotografia în cele mai diverse feluri – o manieră care să-l facă pe public să spună : „aceasta este fotografia în toată marea sa varietate”.

În egală măsură, Dr. H. G. Kindermann, Președintele Industriei Fotografice Germane, în alocuțiunea de la inaugurare ne dă o altă definiție tot atît de interesantă, cităm :

„Tîrgul mondial al fotografiei nu este numai un tîrg de noutăți. El este mai ales întîlnirea branșei internaționale a fotografiei, o „bursă de informații” pentru ziarîști, specialiștii în studiile pieții, creatorilor, constructorilor și specialiștilor în marketing, economiștilor, comercianților, importatorilor și exportatorilor, beneficiarilor profesioniști, ca și amatorilor din lumea întregă”.

Sperăm că această prezentare completată cu ilustrațiile din publicația noastră să fie o invitație pentru viitoarea ediție Photokina din Köln, care se organizează între 12-18 septembrie 1980.

¹ Prețul catalogului a fost de 24. DM.

HEDY LÖFFLER

A. Mihailopol E. FIAP

Judecînd după ultima sa expoziție din Brezoianu, Hedy ne apare ca o încîntătoare și tinăra copilă.

Entuziasmul său ne dă de gîndit nouă celor fără inspirație, smulgîndu-mi mărturisirea (omagial bineînțele) că, după viziunea exponatelor, am invidiat-o.

Făgăduind lucruri mari : frunze cu zimți de foc ca într-o sărbătorească șezătoare, acolo unde oamenii merg bucuroși, încărcăți cu ferigă tremurătoare și muze încă neatîNSE.

Detestînd calificativul, pensionară, fără prefăcută can-doare, Hedy preface o bucată de hîrtie oarecare într-o operă proprie, dezvălunîd tandru o crudă imagine ca un vers bun a acelei laturi a vieții pe lîngă care oamenii trec adeseori nepăsători.

O predispoziție independentă spre curiozitate, care nu se împotrivesc deloc imaginației, lăsînd pe mai departe auditoriul să „zboare” dincolo de indicațiile sale laconice și totodată făcînd loc, după operațiunea sa asupra clișeelelor, unor imagini de o puternică veridicitate a tot ceea ce ne inconjoară.

Cu un astfel de pivot, și ne bucură că Hedy Löffler o poate demonstra, arta fotografică se poate desprinde de tot soiul de comparații care mai de care mai sofisticate.

Ori cit de ciudat ar părea la prima vedere, analogiile cu pictura (chiar dacă există) nu adaogă nimic în plus artei noastre care, deși tinăra, și-a demonstrat îndeajuns viabilitatea pe drumul ales.

Necesară în lumea modernă, factor puternic propagandistic, arta fotografică se compară cu ea însăși în puterea sa de seducție, capabilă să stîrnească atît senzația dialogului în sine, cit și vibrante simțăminte omenești.

Prin expoziția sa, Hedy nu ne-a dezvăluit încă totul. Resursele de „va urma” se întrezăresc prin „zgircenia” cu care ne momește acum.

Această imprevizibilă persoană ne aliniază într-un tandem ambițios de a pedala măcar în același ritm cu care dînsa știe să ne taie respirația.

S-o pornim la drum, în frunte se află Hedy Löffler.